

Критерії	Авторитарний стиль	Демократичний стиль	Ліберальний стиль
Групова єдність	Покірне, безапеляційне підкорення	Висока групова єдність, низька плинність	Низька
Зацікавленість у виконуваних завданнях	Низька	Висока	Мінімальна
Інтенсивність (якість роботи)	Висока інтенсивність	Висока оригінальність результатів	Мінімальна
Готовність до праці	За відсутності керівника перерва в роботі	За відсутності керівника продовження роботи	Перерва в роботі за бажанням
Мотивація праці	Мінімальна	Висока	Мінімальна

Таким чином, успішність освітнього менеджменту у закладі освіти залежить від того, який із стилів лідерства вибере для себе конкретний керівник, який ставить за мету розвиток закладу, свого колективу, ефективність освітнього процесу у цілому. Водночас, глибинні інтерв'ю з педагогічними колективами різних закладів вищої (фахової передвищої) освіти дають усі підстави вважати, що успішним для освітнього менеджменту є демократичний стиль, який породжує довіру, взаємопідтримку у колективі, та створює зону комфорту для кожного співробітника закладу освіти. Вочевидь, це досягається за рахунок того, що демократичний лідер прагне створити таку організаційну структуру та морально-психологічний клімат у колективі, які б стимулювали його підлеглих брати зацікавлену участь в обговоренні, виробленні і прийнятті важливих для закладу освіти рішень.

Список використаних джерел

1. Нестуля О. О., Нестуля С. І. (2016). Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ – початок ХХІ ст.) : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ. 375 с.
2. Нестуля О. О., Нестуля С. І. (2009). Основи лідерства : навч. посіб. Полтава : ПУСКУ. 126 с.

Олеїнікова Наталя Миколаївна

*магістрантка освітньої програми «Педагогіка вищої школи»,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі», Nata209813@gmail.com*

Кононець Наталія Василівна

*д. пед. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі», natalkapoltava@ukr.net*

ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Професійну комунікацію викладача відносимо до ряду функціонально-рольового (формального) спілкування, яке характеризується не лише особистісною взаємодією суб'єктів, а виконує певні функції. До даної категорії відноситься професійне спілкування, яке відрізняється від міжособистісного тим, що в його процесі ставляться мета й конкретні завдання, які вимагають певного рішення.

Професійна комунікація викладача є засобом здійснення професійної діяльності педагога, професіоналізм якого вимірюється сукупністю спеціальних професійних знаннях та різнобічних фахових умінь та вмінням здійснювати взаємообмін інформацією в середині унікальної системи «людина – людина», «людина – інформаційні технології», «людина – інформаційні технології – людина». Результат реалізації якої забезпечує формування комунікаційних компетенцій, що вказує на усвідомлене розуміння викладачем цінності комунікативної діяльності, теоретичну і практичну готовність до її кваліфікованого виконання.

Професійна комунікація викладача є основною формою педагогічного процесу, продуктивність якого обумовлюється цілями й цінностями спілкування, прийнятими всіма його суб'єктами за норму індивідуальної поведінки.

Розгортається вона у процесі спільної комунікативної діяльності людей (суб'єкт-суб'єктної взаємодії), опосередкованої взаємообміном інформацією, за якої кожен з його учасників засвоює загальнолюдський досвід, суспільні, педагогічні, комунікативні, моральні та інші цінності, знання і способи комунікативної діяльності, виявляє, розкриває і розвиває власні психічні якості, формується як особистість і як суб'єкт комунікації. У цьому сенсі комунікація, комунікативна діяльність є важливими чинниками психічного розвитку людини. З чого можемо зробити висновок, що професійна комунікація викладача – багатогранне явище.

Професійна комунікація викладача вищої школи – система безпосередніх чи опосередкованих зв'язків, взаємодій педагога, що реалізуються за допомогою вербальних і невербальних засобів, засобів цифрової комунікації з метою взаємообміну інформацією, моделювання й управління процесом комунікації, регулювання педагогічних відносин.

Основними *засобами професійної комунікації викладача* виступають знакові системи: природні (вербальні, невербальні засоби), штучні (засоби цифрової комунікації).

Вербальну комунікацію ми розглядаємо як процес взаємообміну інформацією шляхом мови (усної, писемної, внутрішньої), який має свої внутрішні закони, вимагає достатньо активної розумової діяльності та ґрунтується на певній системі усталених культурних норм.

Під *невербальною комунікацією* ми розуміємо процес взаємообміну інформацією шляхом невербальних засобів комунікації (вираз обличчя, жести, погляд, кивок головою, орієнтація, дистанція, поза тіла, тілесний контакт, зовнішній вигляд, паравербальні та екстравербальні сигнали); соціально й психофізіологічно обумовлене застосування невербальних засобів комунікації (знакових систем), що виступають виразниками загальнокультурного досвіду й індивідуальних особливостей особистості та поліпшують взаємообмін (передачу, сприйняття й розуміння) інформацією.

Цифрову комунікацію ми тлумачимо як процес взаємобміну інформацією за допомогою вербальних та невербальних комунікативних систем, опосеред-

кований комп'ютерними засобами комунікації (електронна пошта, телеконференції, веб-конференції, чат, форум).

Щодо *функцій комунікації викладача*, то результати вивчення наукових робіт досліджуваної проблеми показали наявність різних підходів до вирішення цього питання. Так, найчастіше у вітчизняних наукових джерелах учені виділяють такі функції комунікації: управлінську, інформативну, емотивну (експресивну) і фатичну (контактоустановчу); у зарубіжних – інформаційну, командну, інструктивну, інтегральну, функцію впливу й переконання [1–4].

Таким чином, *професійна комунікація викладача вищої школи* – система безпосередніх чи опосередкованих зв'язків, взаємодій педагога, що реалізуються за допомогою вербальних і невербальних засобів, засобів цифрової комунікації з метою взаємообміну інформацією, моделювання й управління процесом комунікації, регулювання педагогічних відносин. По суті, це здатність педагога передавати свої знання, уміння і навички своїм студентам, робити освітній процес ефективним, успішно керувати ним, впливати на студентів, усебічно розвивати їх особистість. З іншого боку – це успішна взаємодія із колегами у професійному середовищі, налагодження співпраці задля досягнення результату – підвищення якості освітнього процесу у закладу вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Гребенкина Л. К., Анциферова Н. С. Технология управленческой деятельности заместителя директора школы. Москва : Центр «Пед. поиск», 2000. 160 с.
2. Мусатов С. О. Педагогічна комунікація: психологічні витoki та особливості. *Особисті освітні потреби в системі післядипломної педагогічної освіти : наук.-метод. зб.* Житомир-Київ : ЖОШПО, 2005. 196 с.
3. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. Москва : Реал-бук, Киев : Ваклер. 2001. 656 с.
4. Сараева В. В. Формирование коммуникативных умений студентов вузов. *Казанский педагогический журнал.* 2012. № 2. С. 22–28.

Перова Світлана В'ячеславівна

к. пед. н., доцент, завідувачка кафедри теорії та практики перекладу, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», svitlanaperova15@gmail.com

СИСТЕМА КОНЦЕПЦІЙ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

Система концепцій навчання перекладачів у закладах вищої освіти сьогодні перебуває у стані реформування – концепція навчання, де домінуючу роль відіграє викладач і яка, зазвичай, асоціюється з традиційними методами навчання і фронтальним режимом роботи, змінюється на альтернативні концепції. Офіційно на теренах Європи підготовка перекладачів для потреб держави і суспільства розпочалася лише у ХХ столітті. Водночас цей же період в європейській педагогіці в галузі гуманітарних дисциплін був ознаменований розробкою так званої гуманістичної концепції навчання, що не могло не позначитися також і підготовці фахівців з перекладу. Суть гуманістичної концепції полягає в орієнтації на особистість студента, на його інтереси, потреби і